

**รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**

**The Development Model Characteristics of the Educational Administration
Graduate Students Kanchanaburi Rajabhat University According to National
Qualifications Framework for Higher Education in Thailand B.E. 2552**

นิพนธ์ วรรณเวช*
Nipon Wonnawed

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 132 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตและคู่มือคุณลักษณะบัณฑิต การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้การหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 ประกอบด้วยคุณลักษณะบัณฑิตใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีความเสียสละ และเคารพสิทธิและเห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งมีวินัยและมีความรับผิดชอบต่องานและสังคม เคารพจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจ 2) ด้านความรู้ พบว่า สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ปัญหาได้ และมีทักษะในการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และวิวัฒนาการของคอมพิวเตอร์ได้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า มีความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์ และสรุปประเด็นของปัญหาต่างๆ ได้อย่างดี มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และประยุกต์ใช้ความรู้และประเมินสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ให้ความสำคัญกับงานกลุ่มหรือกิจกรรมของกลุ่มด้วยความรับผิดชอบ และสามารถสื่อสารกับบุคคลทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการติดตามการเปลี่ยนแปลงในสาขาวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับบุคคลทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง

* อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาและปฏิบัติงานได้อย่างดี รวมทั้งสามารถเลือกใช้รูปแบบของสื่อในการนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: รูปแบบ/ การพัฒนา/ คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา/ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

Abstract

The objectives of this research were to study the development model characteristics of the educational administration graduate students Kanchanaburi Rajabhat University according to National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand B.E. 2552; The population of the study were 199 graduate students and the samples were 132 graduate students selected by Simple Random Sampling. The instrument of the research was a questionnaire and the questions on the manual of the characteristics graduate students, Mean, standard deviation and t-test were applied to analysis the data.

The findings of the study revealed that: 1) The characteristics of the graduate students of the Educational Administration Program, Kanchanaburi Rajabhat University, was at a high level in overall and each aspect. 2) According to Thailand Qualifications Framework of High Education (TQF: Hed), 2009, the outcomes of characteristic framework generating in graduates from the Educational Administration Program comprise of 5 aspects. 1) Morality Aspect; Sacrifice, respect and human-rights appreciation are what one graduate should adhere to, as well as admitting others' opinions. They should sincerely be disciplined, individual and social responsible, respectful in academic and professional ethics of the Educational Administration Program. 2) Academic Aspect; In terms of academic aspect, applying those knowledge and skills in solving problems appropriately. The problem analysis processes and having abilities in following up the academic advancement and the evolution of computers. 3) Intellectual Aspect; Graduates should be able to collect, study, analyze, summarize the essential points or keystones out of any problems. Graduates of the program should have abilities in searching, interpreting, applying, and evaluating that information in both proper and creative ways of solving problem. 4) Interpersonal Relationships and Responsibility Aspect Graduates should be willing to do group works and activities as well as communicate with the others effectively. In terms of language usage, it is important for the graduates to use their native language appropriately, also, effectively using English in interpersonal communication. 5) Numbers, communication and information technology analyzing skills; It is found that graduates from the Educational Administration Program should have competencies

regarding: information technology usage both theoretically and practically; and appropriate format selection when it comes to present those information.

Keywords: Model/ Development/ Characteristics in Educational Administration Graduate Students/ National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand B.E. 2552

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการหลั่งไหลของวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญด้านวัตถุทำให้เกิดค่านิยมของการยกย่องเงินทอง ความสะดวกสบายต่างๆ ในชีวิตมากกว่าการยกย่องบุคคลที่มีคุณงามความดี สังคมเป็นไปด้วยความฟุ้งเฟ้อ แข่งแย้งแข่งขัน ไม่อดทนขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่รุนแรงของประชาชน ซึ่งอาจมีให้เห็นมากมายในสื่อต่างๆ และอาจมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ สิ่งทีกล่าวนั้น นับเป็นวิกฤตการณ์สำคัญที่จำเป็นจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งรัฐได้ตระหนักและให้ความสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา โดยให้หน่วยงานของรัฐได้ปรับปรุงและพัฒนาบุคคลในสังคมไทยให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังที่ วิชัย ตันศิริ (2544: 163) กล่าวไว้ว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญมาก เพราะบทบาทของอุดมศึกษาคือการสร้างผู้นำทั้งในด้านผู้นำทางวิชาชีพต่างๆ ผู้นำทางวิชาการด้านความคิด ผู้นำทางการเมืองและผู้นำในวงราชการ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือว่าเป็นการจัดการศึกษาในระดับที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการศึกษาที่เตรียมบุคคลเพื่อไปประกอบอาชีพและผู้ที่จบการศึกษาในระดับนี้จะเข้าสู่การประกอบ

อาชีพต่างๆ ตามความรู้ความสามารถ และความถนัดในสาขาวิชาที่เรียนมา ดังนั้น การสำเร็จการศึกษาและมุ่งมั่นทำจึงเป็นเป้าหมายสำคัญของนักศึกษา ในส่วนของรัฐบาลและสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องมีทิศทางและแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาให้มีคุณภาพตามที่สถานประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตยอมรับ (ภาวิช ทองโรจน์, 2555: ออนไลน์) ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้นักศึกษาของตนมีคุณภาพซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะสามารถแข่งขันกับสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ และสถาบันอุดมศึกษาของไทยก็ได้มีการพัฒนาการบริหารจัดการมาอย่างต่อเนื่อง มีการขยายกิจการของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมากมายโดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาความรู้ระดับสูงเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นยังรวมถึงการให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผลผลิตของอุดมศึกษาซึ่งเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปนั้น มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ อย่างไรก็ตามแม้ว่าการพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาไทยมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ในปัจจุบันก็ยังพบว่ามีปัญหาเรื่องคุณภาพอุดมศึกษาที่ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรดังที่ อัครนันท์ เตชไกรชนะ (2555: ออนไลน์) ได้สะท้อนปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรในหลาย

ประเด็น กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัย เปิดหลักสูตรตามความพอใจ โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดการวางแผนพัฒนาสถาบันในระยะยาว รวมถึงคณะกรรมการบริหาร/สภาสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนหลายแห่งไม่มีการบริหารจัดการที่ดี และมหาวิทยาลัยไทยโดยภาพรวมยังมีจุดอ่อนเรื่องการบริหารจัดการคุณภาพ โดยเฉพาะการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ซึ่งจะสังเกตได้ว่ามหาวิทยาลัยที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกล้วนเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยทั้งสิ้น รวมทั้งทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมยังไม่ชัดเจน เกิดความซ้ำซ้อนในเรื่องการให้บริการบุคลากรที่จะเข้ามาในมหาวิทยาลัย อาทิเช่น ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่มีความรู้ทางด้านการบริหาร แต่จะมีความรู้เฉพาะด้านงานวิชาการเท่านั้น อีกทั้งบัณฑิตที่จบการศึกษาออกมาบางส่วนไม่ได้คุณภาพและมีปัญหาในด้านภาษาอังกฤษ สถาบันอุดมศึกษาควรดึงผู้ประกอบการเข้าไปร่วมพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาบุคลากร และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการ ซึ่งในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นการจัดตั้งด้วยเหตุผลทางการเมือง ไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพและความพร้อมของการเป็นสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงไม่มีการจัดระบบความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้ทิศทางการพัฒนาและการกำกับมาตรฐานไม่ชัดเจนต่อเนื่อง อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันส่วนมากมุ่งธุรกิจ และติดกับดักทางธุรกิจการศึกษา ซึ่งรัฐบาลเองก็ไม่มีกระบวนการเปิดสาขาวิชาของแต่ละมหาวิทยาลัยให้ตรงตามความต้องการของประเทศและตลาดแรงงานได้ด้วย

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับในปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ร่วมมือกันจัดทำโครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาไปอีกขั้นหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับอุดมศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา ทั้งสถาบันอุดมศึกษา ผู้ควบคุมมาตรฐานและผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้เพื่อให้มีหลักประกันที่ชัดเจนในคุณภาพของบัณฑิตระดับอุดมศึกษา และเป็นแรงกระตุ้นให้แต่ละสถาบันมีการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น (อุทัย บุญประเสริฐ, 2553: 2)

ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะต้องผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีความเป็นสากลและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติหรือ NQF (National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand) เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุปริญญาถึงระดับปริญญาเอก และได้มอบหมายให้คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไปพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระบบ ที่ตอบสนองต่อระบบบริหารการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ และเป็นระบบที่แสดงระบบคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิ รวมถึงปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ และลักษณะของหลักสูตรและมาตรฐานหลักสูตรในแต่ละระดับ เพื่อเปิดโอกาสในการเทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อเป็นระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2553: 1) กล่าวว่า กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาตินี้ จะเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจ สร้างความมั่นใจในกลุ่มที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิเช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่คาดว่าจะพึงมี มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยให้ความมั่นใจถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และยังเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน

ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา เดิมเป็นหลักสูตรกลางของสภาสถาบันราชภัฏที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีได้นำมาทำการเปิดสอนรุ่นแรกในปีการศึกษาที่ 2/2542 และต่อมาในปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรกลางของสภาสถาบันราชภัฏ มาเป็นหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีนับจากนั้นเป็นต้นมา และเมื่อมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีก็ได้มีการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดปรัชญาของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาเน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้นำทางการศึกษาในท้องถิ่นและกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ กล่าวคือ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษา มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความพร้อมที่จะเป็นผู้บริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรอบรู้และสามารถนำหลักการทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ รวมทั้งนำหลักการและระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาและงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างดี สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนนั้น สาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป และเน้นให้นักศึกษาได้ทำการค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญจาก

แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยผ่านทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้บริหารการศึกษามืออาชีพในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

จากปัญหาและการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 สำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีความทันสมัย และเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม สามารถเทียบเคียงได้กับมาตรฐานการจัดหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ในสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

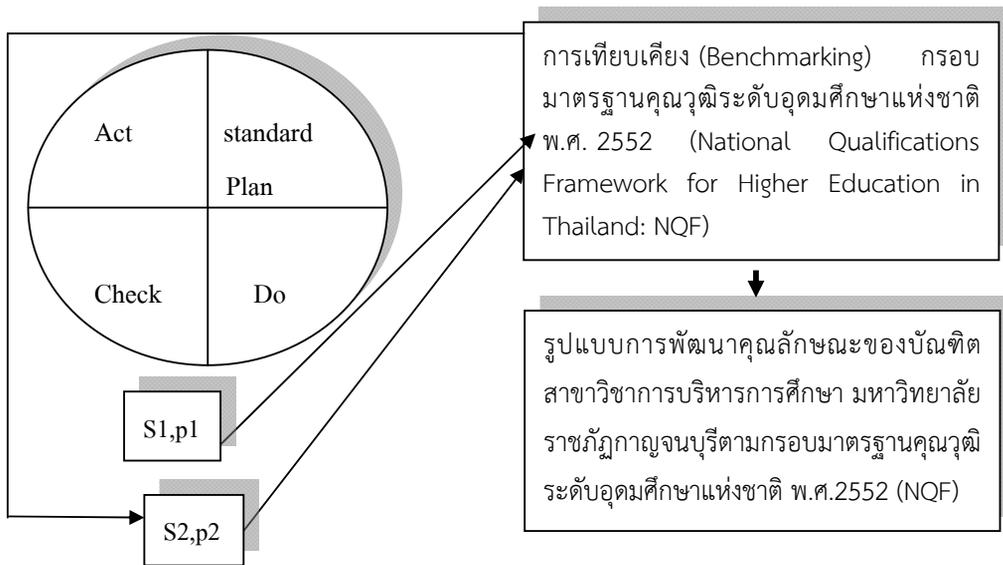
ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2552-2554 จำนวน 199 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตาราง krejcie & Morgan (1970 : 607-610) ในระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ตัวอย่างจำนวน 132 คน และนำมาใช้ในการทดลองรูปแบบจำนวน 45 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

กรอบความคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตโดยใช้การจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) (Sallis, 2002: 18) และการเทียบเคียง (Benchmarking) ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1: กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ประกอบไปด้วยกระบวนการพัฒนาตามระบบ PDCA และขั้นตอนการพัฒนา S1 = Step 1, p1= Process1, S2 = Step2, p2 = Process2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบสอบถามสภาพคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552

สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้วัดคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 จำนวน 5 ด้าน และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำข้อมูลที่ได้ (ในข้อ 2) ไปวิเคราะห์เพื่อสรุปสภาพปัญหาและระดับคุณลักษณะของบัณฑิตเพื่อนำมาวางแผนสร้างคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต

4. สร้างรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต และจัดทำคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตตามรูปแบบที่กำหนด

5. ประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตก่อนและหลังการอบรมในการใช้คู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

6. นำเสนอคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตและแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่สร้างขึ้นต่อที่ปรึกษาโครงการวิจัย และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

7. นำคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตและแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Construct Validity) เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อความให้สอดคล้องกับนิยามที่กำหนด

8. นำคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตและแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข

9. นำคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตและแบบประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตไปทดลอง (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

10. นำคู่มือรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะบัณฑิต ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2. การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 สำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตก่อนและหลังการอบรมโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้กระบวนการพัฒนารูปแบบตามระบบ PDCA ดังนี้

3.1 ขั้นตอนและกระบวนการที่ 1 (S1,p1) ศึกษาสภาพคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษ โดยการสำรวจข้อมูลคุณลักษณะโดยใช้แบบสอบถามคุณลักษณะบัณฑิต 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กับนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามระบบ PDCA ประกอบด้วย 1) วางแผนข้อมูลสำรวจ 2) การดำเนินการสำรวจข้อมูล 3) การตรวจสอบข้อมูล และ 4) การปรับปรุงข้อมูล

3.2 ขั้นตอนและกระบวนการที่ 2 (S2,p2) นำข้อมูลที่สำรวจรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตใน 5 ด้าน มาเทียบเคียงกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อมาพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีใน 5 ด้าน โดยใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนา ประกอบด้วย 1) การวางแผนพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 2) ดำเนินการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตและสร้างคู่มือ 3) ตรวจสอบคู่มือตามรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษา

4) ประเมินรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตและปรับปรุง
แก้ไขรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตที่ได้ทดลองใช้แล้ว

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพคุณลักษณะของ
บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2552 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงสภาพคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณลักษณะ
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.49	0.43	มาก
2. ด้านความรู้	4.15	0.52	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.26	0.55	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	4.36	0.45	มาก
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.22	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.43	มาก

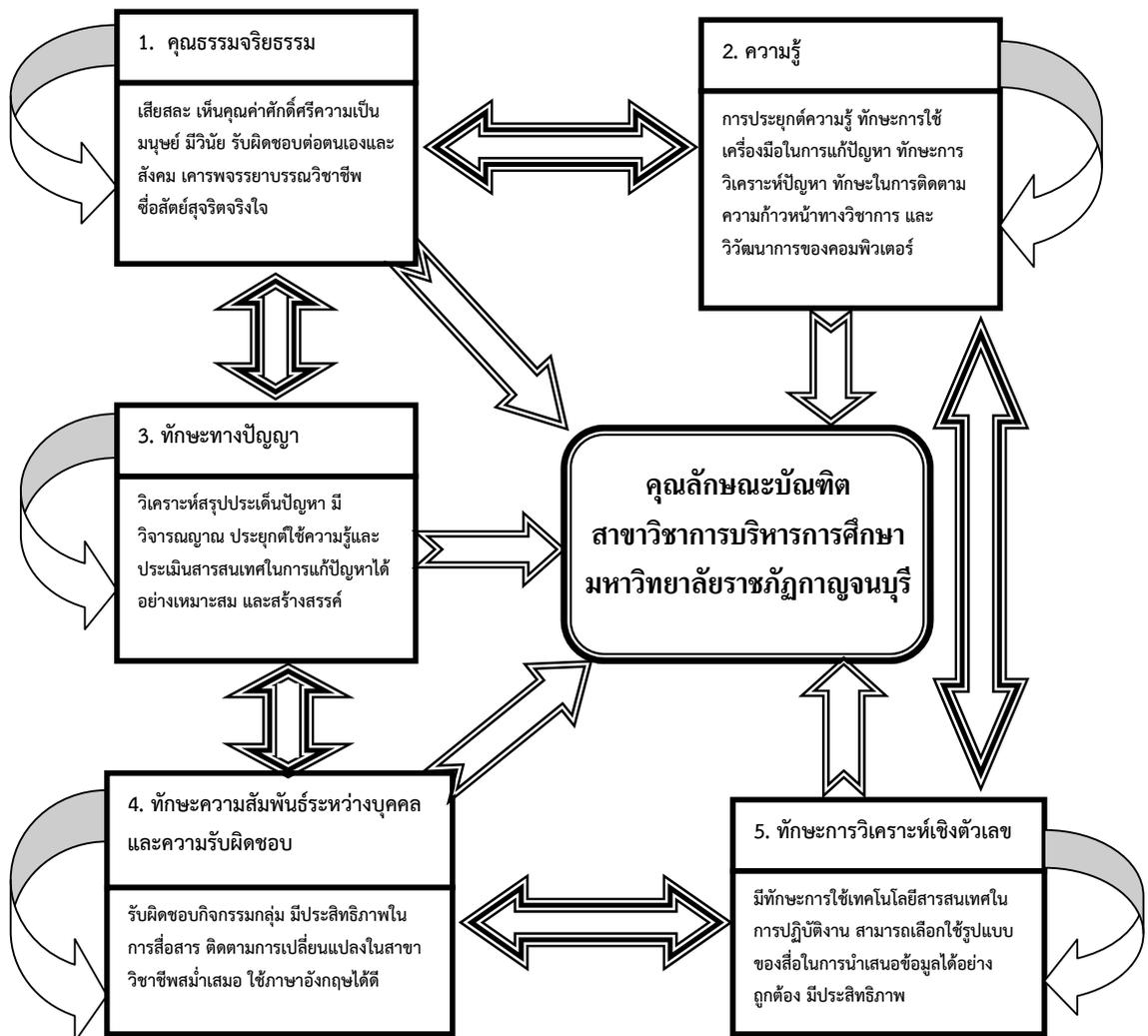
จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพคุณลักษณะของ
บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ
ค่าเฉลี่ย คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (\bar{X} = 4.49)

รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ
ความรับผิดชอบ (\bar{X} = 4.36) ด้านทักษะทางปัญญา
(\bar{X} = 4.26) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข
การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (\bar{X} =
4.22) และด้านความรู้ (\bar{X} = 4.15)

2. จากผลการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประกอบด้วยคุณลักษณะบัณฑิต 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) คุณลักษณะด้านความรู้

3) คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญา 4) คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สามารถอธิบายรูปแบบได้ดังนี้

ภาพประกอบ: รูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นผลจากการนำเสนอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ด้าน ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พิจารณาถึงความเหมาะสมและความคาดหวังในการนำไปใช้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้

คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา	ความเหมาะสม			ความคาดหวังการนำไปใช้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.72	0.27	มากที่สุด	4.47	0.67	มาก
2. ด้านความรู้	4.70	0.39	มากที่สุด	4.57	0.43	มากที่สุด
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.60	0.38	มากที่สุด	4.57	0.57	มากที่สุด
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.61	0.29	มากที่สุด	4.56	0.37	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.63	0.41	มากที่สุด	4.47	0.47	มาก
รวมเฉลี่ย	4.65	0.33	มากที่สุด	4.53	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนความคาดหวังในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สำหรับด้านคุณธรรมจริยธรรมกับด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

4. ผลการเปรียบเทียบการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2552 สำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยการนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 45 คน ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบที (t-test) ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	ความเหมาะสม ก่อนใช้รูปแบบ		ความเหมาะสม หลังใช้รูปแบบ		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.26	0.42	4.74	0.39	25.20 **	0.000
2. ด้านความรู้	3.36	0.45	4.65	0.40	23.26 **	0.000
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.32	0.45	4.58	0.48	20.08 **	0.000
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	3.39	0.45	4.64	0.48	24.10 **	0.000
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	3.51	0.46	4.71	0.44	17.73 **	0.000
รวมเฉลี่ย	3.37	0.36	4.66	0.37	30.19 **	0.000

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ ความเหมาะสมหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ตามที่ได้สรุปผลตามลำดับมาแล้วนั้น มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากหมายความว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีโดยรวม

มีคุณลักษณะค่อนข้างดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะบัณฑิตในด้านต่างๆ ที่ศึกษาเป็นคุณลักษณะรวมที่มีแนวโน้มจำเป็นต่อลักษณะของบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารการศึกษา และยังมีความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนและเรียนรู้ในแนวทางตามคุณลักษณะเหล่านี้อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็้นคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือคุณลักษณะด้านความรู้ ก็ล้วนมีความจำเป็นต่อการศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามแนวทางของหลักการแนวคิดในการจัดการศึกษาโดยทั่วไป ดังแนวคิดที่เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของ เนลเลอร์ (Kneller, 1964: 107-111) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาควรเป็นแบบเดียวกันสำหรับทุกคน และเนื่องจากมนุษย์มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากสัตว์อื่นๆ คือเป็นผู้สามารถใช้เหตุผล ดังนั้นการศึกษาจึงควรเน้นการพัฒนาความมีเหตุผลและการใช้เหตุผล มนุษย์จำเป็นต้องใช้เหตุผลในการดำรงชีวิตและควบคุมกำกับตนเอง มิเช่นนั้นจะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ การศึกษาเป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิตและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับความจริงแท้ที่

แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลง มีใช้การปรับตัวให้เข้ากับวัตถุ ซึ่งไม่ใช่ความจริงแท้ ผู้เรียนควรได้รับการสอนวิชา พื้นฐานต่างๆ ที่สามารถช่วยให้เขาได้รู้จักและเรียนรู้ ความจริงที่เป็นสัจธรรมไม่เปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน กายภาพและจิตใจ และวิชาหรือเนื้อหาสาระที่เป็น ความจริงแท้แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นฐานความคิดของกระบวนการศึกษาจึงควรประกอบไปด้วยองค์ ประกอบสำคัญ ๆ ดังที่ พระราชธรรมณี (2518: 27-28) ได้กล่าวไว้ว่า ประการแรก การมีความรู้ความเข้าใจใน สภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เพื่อ ประโยชน์ในการปรับตัวและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง และการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง ซึ่งหมายถึงการทำลาย อวิชชาคือภาวะแห่งความไม่รู้หรือหลงผิด รวมทั้งการ ทำลายตัณหาอันได้แก่ ความทะยานอยากดิ้นรน พร้อมทั้งการสร้างเสริมปัญญา ฉันทะ และกรุณา ซึ่ง สามารถฝึกฝนอบรมและพัฒนาได้ โดยใช้หลัก ไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยที่การฝึกฝน อบรมด้วยหลักไตรสิกขาดังกล่าวจะเป็นไปได้ดี จำเป็น ต้องอาศัยปัจจัยภายนอกโดยเฉพาะกัลยาณมิตรที่ดี และปัจจัยภายในคือ โยนิโสสมนสิการ อันได้แก่ การคิดอันแยบคายหรือการคิดอย่างถูกวิธี ประการ ที่สอง การปรับตัวเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการ ดำรงอยู่ ได้แก่ การพัฒนาองค์ประกอบทางด้าน ร่างกายให้มีสุขภาพดี แข็งแรง และการพัฒนาองค์ ประกอบทางด้านจิตใจ ให้มีสติปัญญาและคุณธรรม มากขึ้น และประการสุดท้าย การรู้จักและเข้าใจถึง ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของตนกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์แก่ตน โดยการรู้จักเอาประโยชน์จาก สิ่งแวดล้อมแต่พอควร เท่าที่มีอยู่ การไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อมที่เกื้อกูลแก่ชีวิต การทำตนให้เกื้อกูล กับสิ่งแวดล้อม และการรู้จักจัดและสร้างสิ่งแวดล้อม ใหม่ๆ ที่อำนวยประโยชน์แก่ทุกชีวิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีชีวิตที่ดีและ มีความสุข

ดังนั้น ผลการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิต ในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาทั้ง 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติที่กล่าวมา จึงเป็นคุณลักษณะสำคัญและ จำเป็นที่หลักสูตรจะต้องนำไปพิจารณาดำเนินการ ฝึกฝนอบรมให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาการ บริหารการศึกษา เพื่อให้ส่งผลต่อคุณลักษณะสำคัญ ของผู้ที่สำเร็จการศึกษา และจักได้นำไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ และเสริมสร้างการ พัฒนางานด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากผลการวิจัยในแต่ละด้าน พบว่า คุณลักษณะ ในแต่ละด้านมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ในสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี โดยมีการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต ตามขั้นตอนกระบวนการ PDCA ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 2) ดำเนินการสำรวจข้อมูลคุณลักษณะ บัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี 3) ตรวจสอบคุณลักษณะจากการสำรวจ และนำมาพัฒนารูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต 4) นำรูปแบบคุณลักษณะที่สำรวจได้มาทำการเทียบ เเคียง (Benchmarking) กับ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 และจาก ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบมีความ เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้มากที่สุดทั้ง 5 ด้าน กล่าวคือ ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมาคือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.70$) ด้านทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.63$) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.61$) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.60$) สำหรับความคาดหวังการนำไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาคือ ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.57$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ สำหรับความคาดหวังการนำไปใช้ พบว่า อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.47$) และด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.47$) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งความเหมาะสมและการนำไปใช้ มีความสอดคล้องของรูปแบบที่ครอบคลุมทั้งเนื้อหาสาระและสามารถนำไปใช้จริงได้ ซึ่งสิ่งที่ได้รับจากงานวิจัยโดยเฉพาะเนื้อหาสาระของรูปแบบสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 นับว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นไปตามหลักการแนวคิดของคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้ ซึ่ง ธีระรุญเจริญ (2553: 8) ได้สรุปหลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไว้ว่า จะต้องประกอบไปด้วยหลักการใช้เครื่องมือในการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม หลักการมุ่งเน้นที่ผลการเรียนรู้ หลักการบูรณาการกฎเกณฑ์และประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกันและเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน หลักการใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสีย และหลักการมุ่งพัฒนาคุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับ และเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในประเทศและต่างประเทศ เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตรจนถึงกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2553: 4) ได้สรุปกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติว่า กรอบมาตรฐานคุณวุฒิจะเป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต และเพื่อการสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้านดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งได้สร้างตามกระบวนการพัฒนารูปแบบที่เทียบเคียงคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและทดลองใช้รูปแบบจนทำให้ได้รูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต

1.1 การสร้างรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตสามารถสร้างรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาอื่นๆ ได้ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เป็นต้น

1.2 การคัดเลือกคุณลักษณะอาจเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างจากคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีบริบทต่างกันในแต่ละท้องถิ่นหรือตามจุดเน้นของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.3 การนำรูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาไปใช้ ควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานและปณิธานของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วย เพื่อการปรับใช้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 การพัฒนารูปแบบคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็น

คุณลักษณะโดยรวมที่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น เพราะเป็นเพียงมาตรฐานเบื้องต้นเชิงคุณภาพเท่านั้น การจะพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตอาจพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตในแต่ละมหาวิทยาลัยก็ได้

1.5 รูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตที่วิจัยครั้งนี้เป็นคุณลักษณะบัณฑิต เฉพาะระดับบัณฑิตศึกษาเท่านั้น อาจศึกษาเพิ่มเติมคุณลักษณะบัณฑิตในระดับปริญญาตรีโดยรวมหรือจะแยกเป็นคณะสาขาวิชาก็ได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้การศึกษาวิจัยคุณลักษณะบัณฑิตมีความก้าวหน้าต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

2.1 การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตควรใช้ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละมหาวิทยาลัยและปณิธานเป้าหมายหรือปรัชญาของมหาวิทยาลัยมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิต

2.2 ควรมีการพัฒนาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยให้มีความชัดเจนและใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิต

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือการผลิตบัณฑิตใหม่ ให้ส่งเสริมประสิทธิผลของคุณลักษณะบัณฑิตให้มากขึ้น

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลของการผลิตบัณฑิตตามคุณลักษณะที่กำหนด เพื่อเป็นการยืนยันผลผลิตที่ได้จากการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2518). **ปรัชญาการศึกษาของไทย**. พระนคร: สำนักพิมพ์เครือไทย.
- ภาวิช ทองโรจน์. (2555). **คุณภาพอุดมศึกษา/ปริญญาเพื่อ**. ค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2555.
จาก <http://blog.eduzones.com/futurecareer/19941>
- สมกุล ถาวรกิจ. (2543). **รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการผลิตนักบริหารการศึกษา ตามมาตรฐานคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2553). **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการผลิตนักบริหารการศึกษา ตามมาตรฐานคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย.
- ทีศนา แคมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ด้านสหุทธการพิมพ์.
- วิชัย ต้นศิริ. (2544). **โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต: แนวคิดสำคัญของการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร เปรมชัยสวัสดิ์. (2551). **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทยญี่ปุ่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- วคิน อินทสระ. (2518). **พุทธวิธีในการสอน**. กรุงเทพมหานคร: สภาการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย.
- อัครนันท์ เตชไกรชนะ. (2555). **การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาไทย**. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2555. จาก <http://www.gotoknow.org/posts/285169>
- อาคม วัตโธสง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กลุ่มงานบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Best, J.W. (1981). **Research in educational**. 2nd ed. Englewood cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Carnegie, Dale. (1974). **How to enjoy your life and your job**. New York: Gulf & Western Corporation.
- Kneller, G.F. (1964). **Introduction to the philosophy of education**. University of California, Los Angeles: John Wiley & Sons.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement, 30
- Gardner H. (1983). **Frames of mind**. New York: Basic Book, Collins Publishers.
- Sallis,E. (2002). **Total Quality Management in Education**. 3rd ed. London: Kogan Page Limited.